

Костин
Кириї

ВІСНИК

КИЇВСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО
ТОРГОВЕЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ

1^й 2005

СПЕЦВИПУСК

ВІСНИК

Київського національного торговельно-
економічного університету

ОБ'ЄДИНЕНІ МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-
ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

1 ' 2005

Науково-практичний журнал

Виходить шість разів на рік
Уперше вийшов друком
у лютому 1998 р.

До жовтня 2000 р. виходив під назвою
"Вісник Київського державного
торгівельно-економічного університету"

З М І С Т

МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТОВАРНОГО РИНКУ		
ІЛЛЯШЕНКО С.	Внутрішні фактори мотивації попиту на нові товари	3
КАМІНСЬКА Т.	Ринок медичних послуг як об'єкт дослідження	8
ЛЕНДЕЛ О., ОТОВЧИЦЬ В.	Маркетингові інформаційні центри – основа сталого розвитку регіонів	13
МЕРКУЛОВА А.	Вплив екологічного фактора на формування споживчого попиту	17
СЕМЕНІХІН В.	Маркетингові дослідження ринку декоративного садівництва	20
ОРГАНІЗАЦІЯ МАРКЕТИНГУ НА ПІДПРИЄМСТВІ		
ВІВЧАРЧИН Н.	Маркетингові аспекти аналізу дистрибуції	24
ГАВРИЛЕЦЬ О., ЩЕЛКУНОВА О.	Організаційна структура як елемент конкурентного потенціалу підприємства	30
ГЕВЛИЧ Г., ГЕВЛИЧ І., ГЕВЛИЧ Л.	Вплив особливостей виробництва на обсяг постачання	36
ЄВДОКИМОВ Ф., ПИСЬМЕННИЙ О.	Гарантійне обслуговування як фактор виняткової споживчої цінності	40
КИРІЙ В.	Інформаційне забезпечення збутової діяльності підприємств енергетики	48
МІШЕНІН Є.	Формування та розвиток екологічного маркетингового аудиту	52
ТКАЧОВА Н., ГОНЧАРОВА Т.	Державне управління регіональним інноваційним потенціалом	57
СЕРЕБРЕННИКОВ Б., СОТНІКОВ В.	Принципи формування цінової політики на роздрібному ринку електроенергії	61
ТОРОПКОВ В.	Маркетинг в оптовій торгівлі	67

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБУТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЕНЕРГЕТИКИ

КИРІЙ В., асистент Харківського національного університету радіоелектроніки

Базуючись на існуючих визначеннях¹, інформаційну систему пропонується розглядати як комплекс, що складається з набору інформаційних ресурсів (дані та методи їхньої обробки), технічних і трудових ресурсів, організованих спеціальним способом, призначенням якого є збереження й удосконалення виробничої системи і реалізація рішень стосовно досягнення намічених цілей.

Підприємство, за визначенням О. Боброва, як система управління є сукупністю кількох інформаційних систем². Сферою використання інформаційних систем є всі етапи і стадії підприємництва.

Дослідники і практики розрізняють інформаційні системи окремих функцій – маркетингові, виробничі та фінансові. Деякі системи реалізують керування кількома функціями одночасно. Найбільш відомі такі автоматизовані інформаційні системи, як: 1С, БЕСТ, "Інотек", ІНФІН, "Інфософт".

Енергопідприємства подібні системи ("Конус", "Парус") можуть використовувати на окремих операціях, проте вони (системи) не забезпечують повну автоматизацію процесу. У галузі впроваджуються системи SAP R/3, "Галактика/Парус", що належать до класу ERP, тобто до систем, які забезпечують можливість планування всіх виробничих ресурсів для виробництва, а також керування замовленнями і фінансами³. Однак, їх впровадження не задовольняє повною мірою робітників та керівництво компаній.

1. *Информационные системы в экономике: Учебник* / Под ред. В.В. Дика.- М.: Финансы и статистика, 1996. – 272 с.; *Проектирование экономических информационных систем: Учебник* / Г.Н. Смирнова, А.А. Сорокин, Ю.Ф. Тельнов; Под ред. Ю.Ф. Тельнова. – М.: Финансы и статистика, 2001.– 512 с.; Твердохліб М.Г. Інформаційне забезпечення менеджменту: Навч. посіб. – К. Київ.нац.економ. ун-т, 2000. – 208 с.; Годин В.В., Корнеев И.К. Управление информационными ресурсами: 17-модульная программа для менеджеров «Управление развитием организации». Модуль 17. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 352 с.

² Бобров О.М. Роль информации в системе управления производством. – К., 1971. – 20 с.

³ Гительман Л.Д. Преобразующий менеджмент: Учеб. пособие для экон. спец. вузов. – М.: Акад. нар. хоз-ва при правительстве Рос. Федерации: Дело, 1999. – 495 с.; Шумахер Ю. Опыт внедрения КИС SAP R/3 в энергетике // Энергобизнес. – 2002. – № 12. – С. 46–51.

Розвиток ринкових відносин в Україні викликає необхідність реформування інформаційної взаємодії підприємств енергогалузі. Основними постачальниками електроенергії у країні залишаються обласні енергокомпанії (обленерго). Нині такі підприємства знаходяться у складному фінансовому й економічному становищі: їх заборгованість перед енергоринком становить 14.91 млрд грн, тобто річний рівень споживання електроенергії в Україні. Понад половини приладів обліку електроенергії експлуатуються з простроченими термінами або взагалі не відповідають вимогам Держстандарту України, а втрати електроенергії в мережах у середньому по Україні досягають 23–25 % при нормі – 16 %.

Серед причин незадовільного стану підприємств енергогалузі слід виділити: фінансові (неплатежі та негрошові розрахунки, дефіцит оборотних коштів, неефективна тарифна політика); соціальні (наявність багатьох пільг за оплату електроенергії, неплатоспроможність споживачів тощо); виробничі; адміністративні; юридичні; ринкові. Більшість із них є результатом недостатньо ефективної енергозбутової діяльності.

Особливості роботи галузі та її значення для народного господарства порушують питання про необхідність розроблення комплексу заходів щодо якісного поліпшення діяльності підприємств. Оскільки енергозбутова діяльність є однією з найважливіших ділянок енергетичної галузі, необхідне її організаційне відокремлення в межах обленерго. Такі зміни дозволяють комплексно вирішувати питання маркетингової і збутової функцій.

Аналіз діяльності ВАТ "Полтаваобленерго", "Львівобленерго" та АК "Харківобленерго" дозволив зробити висновки про доцільність виділення структур збуту. Отримані дані свідчать про істотне зростання рівня розрахунків споживачів за поставлену електроенергію, зниження втрат електроенергії, впровадження комплексу заходів щодо поліпшення технічного рівня і створення комерційного обліку електроенергії.

Значну увагу при розробленні заходів щодо покращання енергозбутової діяльності слід приділити створенню й управлінню інформаційними системами. Енергозбутова діяльність пов'язана з обробленням великих обсягів інформації. Однак інформаційні системи підприємств, що займаються енергозбутовою діяльністю, відрізняються не тільки великими інформаційними потоками, але й взаємозв'язком та взаємозалежністю всіх завдань та функцій.

Дослідження енергопостачальних підприємств дозволило виявити ряд недоліків у роботі їхніх інформаційних систем. До найбільш типових належать загальні недоліки корпоративних інформаційних систем – відсутність обґрунтованої технології формування потоків документів, невисока щільність потоків і нерівномірність їх розподілу

у просторі та часі тощо. Специфічні недоліки пов'язані з діяльністю цих підприємств: високою питомою вагою обсягів інформації в окремих функціональних підсистемах; взаємозалежністю служб і відділів підприємства, відсутністю даних тощо.

Інформаційне забезпечення енергозбутової діяльності традиційно розглядається стосовно її функціональної спрямованості. Найбільш масові та формалізовані завдання виконуються в підсистемі розрахунків зі споживачами. Позитивним моментом є повна автоматизація розрахунків в територіальних підрозділах компаній. Однак ринкові відносини в середині 90-х років висунули додаткові вимоги: щоденний моніторинг платежів, контроль за виконанням зобов'язань з оплати як окремих споживачів, так і їх груп, бюджетування, облік системи субсидування споживачів та послуг транзиту електроенергії.

Відсутність технологій формування документів й оптимізації інформаційних потоків привело до появи в обленерго і в цілому в системі управління галуззю великої кількості звітно-підсумкових документів, що мають контролювати окремі показники. Це у свою чергу спричинило зниження рівня якості інформації.

Методом подолання такої ситуації може стати імітаційне моделювання інформаційних потоків, яке дозволить урахувати особливості підприємства і напрями його діяльності та створити формалізований механізм дослідження й оптимізації інформаційних потоків.

Модель дослідження, аналізу й оптимізації документопотоків за допомогою апарата мереж Петрі передбачає наступні етапи.¹²

Визначення моделі. Кожен документ, що функціонує в системі документообігу, представляється у вигляді макромітки мережі Петрі.

Визначення операцій з обробки документів. Усі операції пропонується розглядати за допомогою аналізу і синтезу. Аналіз – це розкладання документа за визначеними правилами на складові для подальших перетворень чи складання нового документа. Синтез – побудова документа за визначеними правилами з набору існуючих інформаційних показників. Операції з документами, що проводяться в одному організаційному підрозділі пропонується об'єднати у макроперехід мережі Петрі. Вхідними мітками для такого переходу мають бути документи, що надходять до підрозділу, а результатом переходу – вихідні документи.

Аналіз системи документообігу щодо можливого дублювання інформації у вхідних і синтезованих документах. Одночасно виявляються інформаційні масиви що не використовуються в роботі підрозділів і перевіряється необхідність такої інформації. Далі здійснюється перебудова моделі документообігу шляхом виключення дублюючих документів чи показників та перерозподілу інформації, що не обробляється.

¹² Кирий В.В. Моделирование документооборота с помощью аппарата сетей Петри // Економіка: проблеми теорії та практики. Зб. наук. праць. Вип. 182. В 3 т. Т. 3. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2003. – С. 565-580.

Підрахунки свідчать, що економічний ефект від оптимізації документообігу за запропонованим алгоритмом становить близько 100 тис. грн на рік.

Крім оптимізації внутрішнього документообігу, обленерго слід приділити увагу питанням загальної організації інформаційних систем. Ці системи необхідно розглядати як частину інформаційного забезпечення енергогалузі. Система диспетчерського управління широко розвинена і в ній відбувається інтенсивний інформаційний обмін, однак цей процес не набув належного розвитку в системі економічної інформації. Основні недоліки систем керування інформацією в обленерго і методи їх усунення наведені в таблиці.

Удосконалення інформаційних систем

Недоліки	Методи вдосконалення
Документ як паперовий носій інформації залишається основним і, як правило, незамінним	Упровадження безпаперових технологій обробки даних: формальне закріплення механізмів внутрішньомережного обміну даними в локальних мережах компаній
Відсутність науково обгрунтованої технології формування документів	Використання оптимізуючих математичних і алгоритмічних методів оброблення інформації
Наявність значного відсотка документів, що вимагають узгодження і (чи) затвердження	Упровадження механізму цифрового підпису
Відсутність програм інформаційної підтримки оперативного економічного керування підприємства	Створення відповідних систем підтримки прийняття рішень щодо розподілу потужності й електроенергії, роботи контролерів тощо
Часта зміна організаційної структури й удосконалення методів керування не призводять до повноцінного перегляду інформаційних потоків	Максимальна інтеграція та роздільне оброблення первинних даних підприємства, моніторинг інформаційного забезпечення
Непогодженість і розмаїтість інформаційних масивів підприємств і галузевих інформаційних масивів	Розроблення вимог до системи інформаційного обміну між підприємствами енергогалузі: створення єдиної бази даних колективного використання та нормативних запитів до цієї бази (на основі чинної системи макетування)
Невеликий загальний обсяг використовуваної інформації. При складанні документів залишається велика частка непродуктивних малоінформативних даних	Забезпечення взаємозалежного виконання функцій контролю, організації, регулювання та планування в інформаційній системі

Зміна економічних відносин в енергогалузі викликає необхідність перегляду вимог до існуючих систем інформації на підприємствах

енергетики. Особливу увагу варто приділити розвитку системи управління економічною інформацією в енергозбутовій діяльності як однієї з найбільш важливих ланок енергетичного процесу. Для формування ефективного управління інформацією слід удосконалити систему внутрішнього документообігу підприємства шляхом оптимізації документів та маршрутів їхнього проходження, а також сформувати загальну систему інформування відповідно до нових вимог. Для цього пропонується впровадження механізмів використання електронного документообігу, цифрового підпису, розгалуженої мережі збору інформації, створення єдиної бази даних, розроблення систем підтримки прийняття рішень.

ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ЕКОЛОГІЧНОГО МАРКЕТИНГОВОГО АУДИТУ

МІШЕНІН Є., д. е. н., професор Сумського національного аграрного університету

Необхідність розроблення принципів і методів маркетингового аудиту стосовно національних умов господарювання й екологічної діяльності обумовлена відсутністю як значного досвіду підприємств, так і теоретичних досліджень економістів у цьому напрямі.

Із кінця 60-х років минулого століття маркетингові дослідження почали застосовувати у сфері соціально-екологічних проблем, пов'язаних із зміною навколишнього середовища. Новий підхід вимагав приділення більшої уваги стану навколишнього середовища, екологічної безпеки тощо. Ці фактори або обмежують роботу підприємства, або відкривають перед ним нові перспективи підприємницької діяльності.

Підприємство як відкрита система залежить від стану зовнішнього середовища і реагує на будь-які його зміни. Очевидно, що процвітання підприємства безпосередньо пов'язано з благополуччям споживача. Тому основою концепції екологічного, соціального (соціально-етичного) маркетингу є забезпечення довгострокового добробуту не лише окремого підприємства, але й споживачів та суспільства в цілому. Така еволюція ідеї бізнесу є відображенням зміни самосвідомості суспільства, пріоритетів економічного розвитку, переоцінки цінностей, а також того, що соціальне начало у людській діяльності – це основний, визначальний фактор, і сфера бізнесу не є виключенням.

**Міністерство економіки та з питань
європейської інтеграції України
Київський національний
торговельно-економічний університет
Національна асоціація торговельних центрів
Національна асоціація розвитку торгівлі та сервісу
Спілка підприємців малих, середніх
та приватних підприємств України**

17 – 19 травня 2005 р. у м. Ялті

проводять Всеукраїнську науково-практичну конференцію

**"ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ"**

Метою конференції є обговорення актуальних питань розвитку підприємництва, правового регулювання підприємницької діяльності, визначення шляхів вирішення економічних, організаційних і правових проблем розвитку підприємництва в Україні

На конференції планується розглянути й обговорити такі проблеми:

- ☞ удосконалення підготовки висококваліфікованих кадрів для сфери підприємництва;
- ☞ визначення перспективних напрямів наукових досліджень підприємницької сфери;
- ☞ гармонізація інтересів держави та суб'єктів підприємницької діяльності;
- ☞ пошук шляхів ефективного розвитку та підвищення конкурентоспроможності малих та середніх підприємств у сфері торгівлі.

У конференції візьмуть участь викладачі, науковці, фахівці-практики, керівники підприємств малого та середнього бізнесу, аспіранти, докторанти та інші зацікавлені особи.

Оргкомітет

Контактні телефони:

(код Києва 044)

531-47-69

531-48-18

531-48-19

Електронна пошта:

Ligonenko@knteu.kiev.ua